

Έγραψαν για το βιβλίο...

Το κουμπί της αγάπης κι ο πρίγκιπας που δεν είναι πια μικρός

Βαγγέλης Ηλιόπουλος

Εικονογράφηση: Κέλλυ Ματαθία Κόβο

[...] Πρόσφατα κυκλοφόρησαν δυο βιβλία σας, *Το κουμπί της αγάπης κι ο πρίγκιπας που δεν είναι πια μικρός* και *Μεγαλώνω τη γιαγιά μου*. Μπορείτε να μας πείτε λίγα λόγια για αυτά τα βιβλία;

Δυο εξαιρετικές συνεργασίες. Το *Κουμπί της αγάπης κι ο πρίγκιπας που δεν είναι πια μικρός* (εικονογράφηση: Κέλλυ Ματαθία Κόβο, Εκδόσεις Πατάκη) είναι ένα παραμύθι με την τεχνική του κλασικού, που όμως μιλά για ένα σύγχρονο θέμα, τη ρητορική του μίσους. Ο αναγνώστης γελά με τα παθήματα του βασιλιά ενώ ταυτίζεται με τους νεαρούς ήρωες που θέλουν να φέρουν την αγάπη στην εξουσία.

[...] Στο πρώτο βιβλίο αναφέρεστε σε έναν βασιλιά που είναι αχάριστος και δεν έχει σωστούς τρόπους συμπεριφοράς. Η εξουσία τον έκανε να μην υπολογίζει κανέναν;

Η εξουσία φθείρει! Πάντα βρίσκει τρόπους να διατηρεί τη δύναμή της. Ένας από αυτούς είναι η ρητορική του μίσους. Δηλαδή οι λέξεις που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή επικοινωνία της εξουσίας και των μέσων της και διχάζουν, στάζουν μίσος, ενισχύουν διακρίσεις, καθιερώνουν στερεότυπα. Αυτό εκφράζει στο παραμύθι ο λόγος του βασιλιά. Η ενασχόλησή μου με τη βία και τις διάφορες μορφές της με οδήγησε στις πηγές της δημιουργίας της και βέβαια στη δύναμη του λόγου να διαμορφώνει την κοινή γνώμη.

Σε αντίθεση με τον βασιλιά, ο γιος του, ο πρίγκιπας, ήταν αγαπητός. Ποια είναι τα στοιχεία που κάνουν κάποιον αγαπητό και ευχάριστο;

Ο αγαπητός και ο ευχάριστος δεν είναι πάντα ο σωστός. Ο δίκαιος είναι αυτός που αξίζει την αγάπη του λαού. Ο λαός όμως παραπλανιέται τόσο εύκολα. Ο πρίγκιπας εκφράζει τη νέα γενιά που ωριμάζει και όταν έρχεται στην εξουσία απορρίπτει κι ανατρέπει τις μεθοδεύσεις της προηγούμενης. Καταλυτικό ρόλο στη δυναμική της νέας γενιάς παίζει ο έρωτας. Ο έρωτας που κάνει κάθε νέο να νιώθει ατρόμητος και ικανός για αλλαγές.

Έγραψαν για το βιβλίο...

Ο πρίγκιπας αγαπούσε και καταλάβαινε τον λαό. Στην πραγματικότητα υπάρχουν πρίγκιπες που καταλαβαίνουν τα βάσανα, τους καημούς και τις αγωνίες του λαού;

Στο χέρι μας είναι να βάλουμε τα κριτήριά μας όταν επιλέγουμε ποιος θα μας κυβερνήσει. Φυσικά και υπάρχουν τέτοιοι κυβερνήτες. Αρκεί να τους στηρίξει ο λαός. Αυτό θα πει δημοκρατία. Γιατί όμως άραγε ο λαός αφήνεται να παραπλανηθεί; Είναι μεγάλη συζήτηση αυτή κι έχει να κάνει με την ιστορία και την ψυχοσύνθεση κάθε λαού.

Ο πρίγκιπας ερωτεύτηκε και αγάπησε μια απλή ράφτρα. Παλιά οι βασιλιάδες παντρεύονταν μεταξύ τους. Τα τελευταία χρόνια παντρεύονται όχι μόνο γαλαζοαίματους αλλά και απλούς θνητούς. Αλήθεια, άλλαξε κάτι;

Ο έρωτας αυτός εκφράζει τη συμμετοχή του λαού στην εξουσία. Σε πολλά παραμύθια το απλό κορίτσι του λαού είναι αυτό που τελικά κερδίζει την καρδιά του πρίγκιπα. Στο παραμύθι μου το κορίτσι ξέρει ότι η εξουσία που εκφράζει ο βασιλιάς και που βασίζεται στην αδικία έχει φθαρεί. Η νέα εξουσία του πρίγκιπα προϋποθέτει τη συμμετοχή του λαού. Ο πρίγκιπας, εκεί που ο πατέρας του μοίραζε μίσος, χαρίζει αγάπη. Κι η αγάπη ενώνει, δυναμώνει, εμπνέει έναν λαό.

Το παραμύθι για τον βασιλιά περνά νοήματα και μας μαθαίνει πως και οι βασιλιάδες πρέπει να σέβονται τους υπηκόους τους. Αγατούν τα παιδιά τέτοια παραμύθια;

Ο βασιλιάς εκφράζει την εξουσία. Όπως ο πατέρας, ο δάσκαλος... Δηλαδή το μοντέλο εξουσίας που αγαπά και υπάρχει για τον άλλο. Τα παθήματα του βασιλιά και η συνειδητοποίηση των λαθών του επιβεβαιώνουν αυτό που από την αρχή οι αναγνώστες νιώθουν. Με βία (έστω και λεκτική) και παραλογισμό, με εγωισμό και αναληγσία δεν μπορείς να κυβερνήσεις.

Γιατί το παραμύθι εξακολουθεί να διαπαιδαγωγεί ακόμη τους μαθητές αλλά και τους εφήβους;

Μα γιατί έχει την καταλυτική δύναμη να αγγίζει την ψυχή. Δε μένει στην επιφάνεια. Δεν απευθύνεται μόνο στον νου. Δε διαβάζεται και ξεχνιέται. Μιλά στο συναίσθημα και κάνει τον αναγνώστη να στοχάζεται και να αλλάζει. Κι η δύναμή του αυτή αγγίζει κάθε γενιά, κάθε ηλικία. Αρκεί να έχει αλήθεια. Και το λέω αυτό γιατί ένα παραμύθι δεν το κάνει η φόρμα αλλά η αλήθεια του. [...]

Συνέντευξη στον Ελπιδοφόρο Ιντζέμπελη, diastixo.gr

Έγραψαν για το βιβλίο...

[...] Θεωρείτε ότι αυτές οι παραδοσιακές παραμυθικές φιγούρες έχουν ακόμα απήχηση στα σύγχρονα παιδιά;

Μα βέβαια! Έτσι κι αλλιώς, είναι σύμβολα και μιλούν αλληγορικά, κάτι που αρέσει στα παιδιά. Τα πολλαπλά επίπεδα κατανόησης βοηθούν κάθε αναγνώστη να πάρει από το παραμύθι αυτό που εκείνος θέλει. Θεωρώ πως οι αναγνώστες θα ταυτιστούν με τον πρίγκιπα!

Επιλέξατε να παρουσιάσετε μια έντονα ταξική κοινωνία και ένα απολυταρχικό καθεστώς. Δεν φοβηθήκατε ότι κάτι τέτοιο θα τρόμαζε τα παιδιά; Μήπως θεωρείτε ότι πράγματι έχουν τέτοιες προσλαμβάνουσες;

Νομίζω ότι το χιούμορ, η μετάνοια του βασιλιά και φυσικά η τόσο εύστοχη εικονογράφηση απαλύνουν οτιδήποτε πιθανόν να τρόμαζε τα παιδιά. Με τον τρόπο του παραμυθιού μπορείς να μιλήσεις για τα πιο επώδυνα θέματα και να μην πονέσουν, ακριβώς γιατί όλα αυτά συμβαίνουν μια φορά κι έναν καιρό...

[...] Πόσο πιστεύετε ότι συνέβαλε η όμορφη, θεατρική και παιχνιδιάρικη εικονογράφηση της Κέλλυς Ματαθία Κόβο στην ιστορία σας; Την καθοδηγήσατε ή αυτενέργησε; Ποιος σκέφτηκε το εύρημα του βατράχου που κρύβεται σε κάθε σελίδα;

Το αποτέλεσμα είναι κοινό. Συνεργαστήκαμε συστηματικά και αρμονικά, χωρίς ποτέ να μπλέξουμε τους ρόλους. Με συνεχείς πάσες ο ένας στον άλλον νομίζω τα καταφέραμε. Ο βάτραχος βέβαια είναι στοιχείο που προσέθεσε η Κέλλυ. Εκτός κι αν είναι ο ίδιος ο αφηγητής...

[...] Μετά τα βιβλία σας με θέμα το bullying, αποφασίσατε να ασχοληθείτε με τη ρητορική του μίσους. Πόσο κοντά είναι αυτές οι έννοιες τόσο μέσα στα σχολεία όσο και έξω από αυτά, στον κόσμο των ενηλίκων;

Μετά το θέμα του φυλετισμού και του εκφοβισμού αποφάσισα να ψάξω πιο βαθιά. Δηλαδή να αναζητήσω τι βρίσκεται πίσω από αυτά τα φαινόμενα. Ποιες είναι οι αιτίες τους και έτσι βέβαια οδηγήθηκα στον κόσμο των μεγάλων. Εκεί όπου το μίσος με τη ρητορική του, ανεπαίσθητα και απροσδιόριστα, λέξη τη λέξη, στάζει το δηλητήριο των διακρίσεων στα παιδιά.

Το 2017, ο Βαγγέλης Ηλιόπουλος είναι υποψήφιος για το Διεθνές Βραβείο Παιδικής Λογοτεχνίας Astrid Lindgren για τα βιβλία και τη δράση του ενάντια στις διακρίσεις και τη βία.

Έγραψαν για το βιβλίο...

Συνέντευξη στην Πελιώ Παπαδιά, talcmag.gr

«[...] Τα διακειμενικά στοιχεία της ιστορίας ανιχνεύονται ήδη από τον τίτλο και τον “Μικρό Πρίγκιπα” ο οποίος δεν είναι πια μικρός. Η αφήγηση είναι τριτοπρόσωπη και αρκετά στοιχεία του κειμένου παραπέμπουν στα παραμύθια. Το *Κουμπί της αγάπης κι ο πρίγκιπας που δεν είναι πια μικρός* διαβάζεται ευχάριστα σαν παραμύθι αλλά επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις. Μέσω της ιστορίας του ο Βαγγέλης Ηλιόπουλος προσεγγίζει θέματα όπως ο ρατσισμός, η εξουσία και η υπέρβασή της, οι ταξικές κοινωνίες, οι αξίες, οι σχέσεις και ο πλούτος.

[...] Το εύρημα του κουμπιού που θα ενώσει εκτός από το πριγκιπικό ρούχο, τους δύο νέους και, συμβολικά, και τους δύο κόσμους που αντιπροσωπεύουν αποδεικνύεται εύστοχο αλλά και γεμάτο ευαισθησία.

[...] Όπως επισήμαναν τόσο ο συγγραφέας όσο και η ίδια η εικονογράφος μιλώντας στο ELNIPLEX, παρόλο που είναι η πρώτη φορά που συνεργάζονται, η δημιουργία του βιβλίου ήταν μια κοινή, διαδραστική διαδικασία. Ο Β. Ηλιόπουλος μάλιστα άλλαξε ένα μικρό κομμάτι του κειμένου προκειμένου να εμπνεύσει με νέα κειμενικά στοιχεία την εικονογράφο. Αλλά και η εικονογράφος επικοινωνούσε με τον συγγραφέα καθ’ όλη τη διάρκεια της δημιουργίας των εικόνων. Η συνδημιουργία τους επισφραγίζεται και από τη “συντροφική” θέση των ονομάτων τους στο εξώφυλλο του βιβλίου. Η εικονογράφιση έχει ένα μεσαιωνικό ύφος, Τα χρώματα συνυπάρχουν αρμονικά με τα ασπρόμαυρα σκίτσα δημιουργώντας μια εναλλαγή φόντου και εστίασης με αισθητική ομορφιά. Οι λεπτομέρειες σε κάθε σαλόνι αποδεικνύουν ότι τίποτα δεν αφέθηκε στη τύχη. Ραπτομηχανές και σίδερα κάρβουνου αποτελούν συγκείμενα για τη μεταφορά σε μια άλλη εποχή. Εστίασαμε στο σαλόνι το οποίο απεικόνιζε τα χέρια των εργατριών να διακοσμούν τα πριγκιπικά φτερά. Πρόσωπα δεν υπάρχουν, μόνο χέρια που παραπέμπουν στην εκμετάλλευση της εργατικής τάξης και την υπέρμετρη συσσώρευση πλούτου [...].»

Μαίρη Μπιρμπίλη, elniplex.com

«[...] Κολυμπώντας σε πιο βαθιά νερά, ο συγγραφέας –ο οποίος είναι υποψήφιος για το Διεθνές Βραβείο Astrid Lindgren 2017– αναζητά στο νέο βιβλίο του *Το κουμπί της αγάπης κι ο πρίγκιπας που δεν είναι πια μικρός* ποιος είναι ο ηθικός αυτουργός που μας κάνει ρατσιστές, εκφοβιστές, βίαιους. Και τον βρήκε στη ρητορική του μίσους.

[...] Πώς να μιλήσει όμως κανείς για όλα αυτά στο παιδί; Με τον τρόπο που ο Ηλιόπουλος ξέρει... μέσα από το παραμύθι. Άριστη η επιλογή της κλασικής φόρμας του παραμυθιού του 19ου αιώνα για ένα τόσο σύγχρονο θέμα, αν και μέχρι σήμερα ο συγγραφέας δε μας συνήθισε σε πρίγκιπες και βασιλιάδες... Θα λέγαμε “με τον τρόπο του Άντερσεν” ο Ηλιόπουλος ασκεί κοινωνική κριτική χρησιμοποιώντας την αλληγορία.

[...] Τα παιδιά θα το απολαύσουν. Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί θα ανακαλύψουν τα πολλαπλά επίπεδά του και θα το χρησιμοποιήσουν ως αφορμή για συζήτηση ενάντια στα στερεότυπα και το μίσος.

Έγραψαν για το βιβλίο...

Εξαιρετική και η εικονογράφηση της Κέλλυ Ματαθία Κόβο. Η εικονογράφος επέλεξε να στήσει ένα σκηνικό με κλασικές φιγούρες και κοστούμια περασμένων αιώνων, χρησιμοποιώντας τις πιο σύγχρονες τεχνικές. Άλλοτε βλέπουμε από μακριά τα γεγονότα σαν να παρακολουθούμε μια θεατρική σκηνή κι άλλοτε “η ματιά της” μας βοηθά να εστιάσουμε στα σημαντικά σημεία για την εξέλιξη της δράσης σαν να είμαστε μέρος της. Το χιούμορ που βρίσκεται κρυμμένο σε όλες τις εικόνες βοηθά τον αναγνώστη να απολαύσει το κείμενο.

Και καθώς η αφήγηση είναι τριτοπρόσωπη, όπως στα κλασικά παραμύθια, αναρωτιόμαστε ποιος να είναι ο αφηγητής. Μήπως αυτός ο παιχνιδιάρης βάτραχος που, ενώ το κείμενο δεν αναφέρει τίποτα για αυτόν, υπάρχει σε όλες τις εικόνες, αρκεί να ψάξεις καλά να τον βρεις;

[...] Σήμερα ένα παραμύθι για τη ρητορική του μίσους πόσο (δυστυχώς) επίκαιρο είναι! Έτσι κατακτά το μίσος την καρδιά, βελονιά βελονιά!».

Αίγλη Τούμπα, parathyro.com

«[...] Κι είναι όμορφο να καταλαβαίνεις κάποια στιγμή το λάθος σου, να ξέρεις να ζητάς συγγνώμη. Να παραδέχεσαι την ήττα σου και να κοιτάς μπροστά. Να νιώθεις πως βασιλιάς δεν είσαι όταν γεμίζεις τα σεντούκια σου με χρυσάφια αλλά όταν γεμίζεις την ψυχή σου με αγάπη, λογική και δίκαιες αποφάσεις.

Παραμύθι μαγικό για έναν πρίγκιπα... σωστό. Παραμύθι που θυμίζει τον παλιό καλό καιρό των πριγκίπων και βασιλιάδων αλλά που την ίδια στιγμή μάς προσγειώνει στη σύγχρονη πραγματικότητα. Φωτογραφίζει τη σημερινή κατάσταση όσο κανένα άλλο.

Βαγγέλης Ηλιόπουλος, μυθοπλάστης, εμπνευστής, ταλαντούχος συγγραφέας και γνώστης της παιδικής ψυχής περισσότερο από τον καθένα μας. Με την καινούργια του ιστορία μάς βάζει να σκεφτούμε τις αλήθειες του σήμερα, τα πολύτιμα του καθενός μας και τις παράλογες καταστάσεις που όλοι ζούμε και που ελπίζουμε στις καλύτερες μέρες. Παραμύθια για την αγάπη, τη δύναμη και τη χαρά της. Τη χαρά που δίνει η απλότητα, η καθημερινότητα και το μεγαλείο της ψυχής του απλού ανθρώπου.

Η εικονογράφηση της Κέλλυ Ματαθία Κόβο, σαν άλλη ράφτρα των εικόνων, βγαλμένη πραγματικά από μια άλλη εποχή. Αχνά σκίτσα, χαρακτηριστικά πρόσωπα και φιγούρες των παλιών παραμυθιών ντύνουν την ιστορία του Βαγγέλη με τις κατάλληλες “κλωστές” και “υφάσματα” που συνθέτουν μια νοσταλγική διάθεση και εποχή, της φαντασίας και του κόσμου των παραμυθιών όπως εμείς μεγαλώσαμε».

Ελένη Μπετεινάκη, fractalart.gr

«Κουβαρίστρες, κλωστές, υφάσματα, βελόνες, σ' ένα παραμύθι σαν του παλιού καλού καιρού! Όλοι οι ήρωες

Έγραψαν για το βιβλίο...

που ξέρουμε από τα παραδοσιακά παραμύθια, ένα βασιλόπουλο όμορφο και καλόκαρδο, ένας άπληστος υπερόπτης βασιλιάς, ένας υποταγμένος λαός και μία κοπελιά δυναμική κι επίμονη. Και μια αγάπη που φούντωσε απ' αφορμή ένα κουμπί! Και με δίδαγμα –η αγάπη όλα τα μπορεί– σαν του παλιού καιρού. Επιτέλους ένα παραμύθι παραμυθένιο σαν κι αυτά που γράφονται σπάνια σήμερα που οι περισσότεροι επιζητούν να βρουν νέες ιδέες, με αποτέλεσμα να διαβάζουμε στερεοτυπικές ιστορίες κοινωνικού προβληματισμού για μικρά παιδιά! Η εικονογράφηση, μια θεατρική σκηνή, με την πόλη αχνή στο βάθος να είναι η σκηνογραφία που μπροστά της παίζουν οι ήρωες την ιστορία τους. Η εξαιρετική εικονογράφος, κρατώντας τον ρυθμό του κειμένου από σαλόνι σε σαλόνι, ζωγράφισε εικόνες που άλλοτε διεγείρουν τη φαντασία και τραβούν το μάτι με τον πλούτο τους, με ιδιαίτερη σπουδή στα υφάσματα και γνώση της ιστορίας του κοστουμιού, κι άλλοτε καλούν τον αναγνώστη να συγκεντρωθεί ώστε να νιώσει τον παλμό των προσώπων».

Μαρίζα Ντεκάστρο, oanagnostis.gr